

Verkkoilite: Uralilaisten kielten kuvauksissa käytetyt sijatermit

Tähän liitteeseen on koottu kaikissa artikkeleissa mainituissa uralilaisten kielten kuvauksissa, sekä kieliopissa että lyhyemmissä kuvauksissa, esiintyvät sijatermit taulukkomuodossa. Mukana ovat siis myös ne kuvaukset, jotka itse artikkelissa vain mainitaan. Jokaiselle uralilaisen kielikunnan haaralle, jota artikkelissa on käsitelty (itämerensuomalaiset kielet, saamelaiskielet, mordvalaiskielet, mari[laiskielet], permiläiset kielet, hanti[laiskielet], samojedikielet), on oma taulukkonsa, minkä lisäksi suomen ja viron termit esitetään omissa taulukoissaan.

Jokaisen taulukon vasemmassa sarakkeessa esitetään nykynäkemyksen mukaisessa sijasysteemissä käytetyt termit, jonka jälkeen esitellään käsiteltyjen kuvausten termit. Sarakkeessa oleva merkintä ”ei [kieli]” tai ”vain [kieli]” viittaa sijan nykyiseen asemaan kielen kuvauksissa. Vanhemmissa kuvauksissa voi olla tästä poikkeavia analyyseja. Jos jossain kuvauksessa ei ole annettu nimitystä jollekin nykynäkemyksen mukaan sijana pidettävälle muodolle, on se merkitty taulukkoon viivalla (-). Jos sijatermillä nimetty elementti ei nykykäsityksen mukaan ole sija, tämä on ilmoitettu ensimmäisessä sarakkeessa. Jos sijatermiä on käytetty viittaamaan muuhun kuin sijamuotoon, sitä ei ole otettu mukaan taulukkoon. Suluissa oleva termi tarkoittaa, että alkuperäinen kirjoittaja ei ole katsonut muotoa välttämättä sijaksi, ja suluissa oleva kysymysmerkki tarkoittaa, että kuvauksessa esitetyn muodon sijoittuminen nykykielen systeemiin ei ole varmaa. Niissä taulukoissa, joissa esiintyy useamman kuin yhden kielen kuvauksia on kuvattu kieli merkitty lyhenteellä. Lyhenteet on koottu liitteen loppuun.

Taulukko 1.
Suomi.

Nykykuvaukset	Petraeus (1649)	Martinius (1689)	Rudimenta (1600-l.)	Vhaël (1733)	Renvall (1815–1817)	Strahlmann (1816)	Judén (1818)	Sjögren 1861a [1821]: 132	von Becker (1824)	Renvall (1826 [1823])	Okulov (1836)	Renvall (1840)	Koranteri (1845)	Eurén (1846)	Eurén (1849)	Lönnrot (1858)	Ahlquist (1877)
nominatiivi	nominativus	nominativus	n[ominativus]	nominativus	nominativus	werfall	nominativus	nominativ	nominativus	nominativ[us]	именительный	nominativ[us]	nimentä	nominativus	nominativus	nimentä	subjektin sija, nominativi
genetiivi	genitivus	genitivus	g[enitivus]	genetivus	possessivus	weßfall	genetivus	possessiv	genetivus	genitiv[us]	родительный	genitiv[us]	hallinta	genitivus	genitivus	hallinta	genitivi
akkusatiivi (totaaliobjektin sija)	accusativus	accusativus	-	-	-	wenfall	accusativus totalis	-	accusativus	-	винительный	-	-	-	-	-	objektin sija, akkusativi
partitiivi	accusativus	accusativus	a[ccusativus]	accusativus	quantitivus	-	accusativus partialis	quantitiv	infinitivus	infinit[ivus]	частный	infinit[ivus]	kohdinta	infinitivus	infinitivus	kohdinta	yleinen erosija, partitivi
essiivi	-	-	-	nuncupativus	qualitivus	wofürfall	nuncupativus	qualitiv	locativus formalis	essiv[us]	изобразительный	essiv[us]	olenta	essivus	essivus	olenta	yleinen olosija, essivi
translatiivi	-	-	-	factivus, mutativus	qualificativus	wozufall	mutativus	qualificativ	dativus formalis	factiv[us]	преобразительный	factiv[us]	muutunta	translativus	translativus	muutunta	maineen tulosija, translativi
inessiivi	-	-	-	locativus	locativus interior	wofall	locativus inesse	locativ interior	locativus interior	inessiv[us]	мѣстный 2.	inessiv[us]	asunta	inessivus	inessivus	asunta	sisäinen olosija, inessivi
elatiivi	ablativus	ablativus	-	ablativus	ablativus interior	woherfall	ablativus	ablativ interior	ablativus interior	elativ[us]	относительный 1.	elativ[us]	erintä	elativus	elativus	erintä	sisäinen erosija, elativi
illatiivi	ablativus	ablativus	-	penetrativus	allativus interior	wohinfall	penetrativus	allativ interior	dativus interior	illativ[us]	мѣстный 1.	illativ[us]	yhdyntä	illativus	illativus	yhdyntä	sisäinen tulosija, illativi
adessiivi	ablativus	ablativus	-	mediativus, organicus	locativus exterior	womitfall	locativus superesse, possessivus, mediativus	locativ exterior	locativus exterior	adessiv[us]	творительный	adessiv[us]	pidäntä	adessivus	adessivus	pidäntä	ulkoinen olosija, adessivi
ablatiivi	ablativus	ablativus	a[blativus]	privativus	ablativus exterior	vonfall	privativus	ablativ exterior	ablativus exterior	ablativ[us]	относительный 2.	ablativ[us]	lähdentä	ablativus	ablativus	lähdentä	ulkoinen erosija, ablativi
allatiivi	dativus	dativus	d[ativus]	dativus	allativus exterior	wemfall	dativus	allativ exterior	dativus exterior	allativ[us]	дательный	allativ[us]	tulenta	allativus	allativus	tulenta	ulkoinen tulosija, allativi
abessiivi	-	-	-	negativus	defectivus	ohnefall	negativus	defectiv	caritivus, defectivus	abessiv[us]	отрицательный	abessiv[us], caritiv[us]	wajanta	abessivus	abessivus	wajanta	ilmanolosija, karitivi
komitatiivi	-	-	-	-	suffixivus	-	-	suffixiv	instructivus	suffixiv[us]	совокупительный	suffixiv[us]	-	komitativus	komitativus	jaksinta	seurasija, komitatiivi
instruktiivi	-	-	-	instructivus, descriptivus	adverbialis	wiefall	decriptivus	adverbial	-	adverbial[is]	изъяснительный, наречный	adverbial[is]	-	instruktivus	instruktivus	-	keinosija, instruktivi
prolatiivi (kääpiösija)	-	-	-	-	(secutivus)	-	-	secutivus	-	-	-	-	-	prolativus	prolativus	sivunta	koskentosija, prolativi
vokatiivi (ei suomen kategoria)	vocativus	vocativus	v[ocativus]	vocativus	-	ruffall	vocativus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
latiivi (ei suomen kategoria)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	yleinen tulosija, lativi
eksessiivi (ei suomen kategoria)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	maineen erosija, mutativi

Taulukko 2.

Pohjois- ja eteläviro (võro).

Nykykuvaukset	Stahl (1637), ViP	Gutslaff (1648), ViE	Göseken (1660), ViP	Hornung (1693), ViP	Hupel (1780), ViP, ViE	Strahlmann & Rosenplänter (1815), Su ^a	Knüpffer (1817), ViP	Peterson (1818) ^b , ViP	Rosenplänter (1818), ViP	Heller (1822), ViP	Ahrens (1843), ViE	Wiedemann (1875), ViP
nominatiivi	nom[inativus]	nominativus	nominativus	nom[inativus]	Nom[inativ]	werfall	Nominativ	-	Nominativ	Definitiv	Definitiv	Nominativ
genetiivi	gen[itivus]	rectivus	-	gen[itivus]	Gen[itiv]	weißfall	Genitiv	-	Genitiv	-	Indefinitiv	Genitiv
akkusatiivi (totaaliobjektin sija)	acc[usativus]	accusativus	accusativus	-	Acc[usativ]	wenfall	Accusativ	-	Accusativ	Relativ	Relativ	-
partitiivi	acc[usativus]	-	genitivus, accusativus	acc[usativus]	-	-	-	-	-	Indefinitiv	Indefinitiv	Infinitiv
essiivi	-	-	-	-	-	wofürfall	-	-	-	-	Essiv	-
translatiivi	-	-	-	-	-	wozufall	-	-	-	Formativ, Factiv	Factiv	Factiv
inessiivi	-	-	-	abl[ativus]	-	wofall	-	-	-	Inclusiv	Inessiv	Inessiv
elatiivi	abl[ativus]	genitivus	ablativus	abl[ativus]	Abl[ativ]	woherfall	-	1. Ablativ	-	Egressiv	Elativ	Elativ
illatiivi	-	-	-	abl[ativus]	-	wohinfall	-	-	-	Ingressiv	Illativ	Illativ
adessiivi	dat[ivus]	-	dativus	-	Dat[iv]	womitfall	-	2. Dativ	-	Possessiv	Adessiv	Adessiv
ablatiivi	abl[ativus]	-	-	abl[ativus]	Abl[ativ]	vonfall	-	2. Ablativ	-	Ablativ	Ablativ	Ablativ
allatiivi	dat[ivus]	dativus	dativus, ablativus	dat[ivus]	Dat[iv]	wemfall	-	-	-	Dativ	Allativ	Allativ
abessiivi	-	-	-	-	-	ohnefall	-	-	-	Privativ	Caritiv	-
komitatiivi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Unitiv	-	-
terminatiivi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Terminativ	-	-
vokatiivi (ei viron kategoria)	voc[ativus]	-	-	-	Voc[ativ]	ruffall	-	-	-	-	-	-
instruktiivi (ei viron kategoria)	-	-	-	-	-	wiefall	-	-	-	-	-	-

^a Tämä teksti on osa Strahlmannin suomen kielioppia (Strahlmann 1816), ja sijannimitykset viittaavat siis suomen sijoihin. Esitän teoksen kuitenkin viron kuvausten kanssa, sillä teksti julkaistiin Virossa ja se vaikutti nimenomaan viron kuvauksiin.

^b Peterson käsittelee vain paikallissijoja, joista nimeä vain taulukossa mainitut.

Taulukko 3.
Itämerensuomalaiset kielet.

Nykykuvaukset	Rask (1834: 146), Su, Ka, In, ViP, ViE, Li	Castrén (1839), Su, ViP, ViE	Lönnrot (1853), Ve	Ahlquist (1859), Ve	Sjögren (1861b), Li	Ahlquist (1865), Va
nominatiivi	definitivus	nominativus	nom[inativus]	nom[inativus]	nominativ	nominativ
genetiivi	possessivus	genitivus	gen[itivus]	gen[itivus]	genitiv	genitiv
akkusatiivi (totaaliobjektin sija)	definitivus	-	-	-	-	-
partitiivi	infinitivus	infinitivus	infin[itivus]	infin[itivus]	indefinitiv	infinitiv
essiivi (ei Li)	praedicativus	nuncupativus	essiv[us]	essiv[us]	(essiv)	essiv
translatiivi (ei Li)	effectivus (?)	factivus	transl[ativus]	transl[ativus]	-	translativ
inessiivi	inessivus	inessivus	iness[ivus]	iness[ivus]	inessiv	inessiv
elatiivi	elativus	elativus	(elativus)	(elativus)	elativ	elativ
illatiivi	illativus	illativus	illat[ivus]	illat[ivus]	illativ	illativ
adessiivi (ei Li)	adessivus	adessivus	adess[ivus]	adess[ivus]	adessiv	adessiv
ablatiivi (ei Li)	ablativus	ablativus	(ablativus)	(ablativus)	ablativ	ablativ
allatiivi (ei Li)	allativus	allativus	allat[ivus]	allat[ivus]	allativ	allativ
abessiivi (ei In, Va, Li)	defectivus	defectivus	abess[ivus]	abess[ivus]	(caritiv)	abessiv
komitatiivi (ei In, Va)	-	-	(comitativus)	-	-	-
instruktiivi (ei In, Va, Li)	-	instructivus (vain Su)	(instructivus)	-	adverbialis	-
prolatiivi (vain Ka, Ve)	-	-	(prolativus)	-	-	-
terminatiivi (vain Ka, Ve)	-	-	-	-	-	-
approksimatiivi (vain Ka, Ve)	-	-	-	-	-	-
propinkvatiivi (vain Ve)	-	-	-	-	-	-
egressiivi (vain Ve)	-	-	-	-	-	-
datiivi (vain Li)	-	-	-	-	dativ	-
instrumentaali (vain Li)	-	-	-	-	instrumental	-

Taulukko 4.
Saamelaiskielet.

Nykykuvaukset	Fiellström (1738), SaU	Ganander (1743), SaP	Sjögren 1861a [1828]: 85232, SaLä, Salt	Rask (1834: 146), SaLä, Salt	Castrén (1839), SaLä, Salt	Lönnrot (1854), SaLä, Salt
nominatiivi	nom[inativus]	nom[inativus]	-	definitivus	nominativus	nom[inativus]
genetiivi	gen[itivus]	gen[itivus]	Genitiv	possessivus	genitivus	gen[itivus]
akkusatiivi	accus[ativus]	accus[ativus]	Accusativ	definitivus	infinitivus	-
partitiivi (vain Salt)	-	-	-	infinitivus	infinitivus (?)	infin[itivus]
essiivi	-	-	Nuncupativus, Factivus	praedicativus	(nuncupativus)	factiv[us]
translatiivi (ei saamejen kategoria)	-	-	-	effectivus	(factivus)	-
inessiivi (vain SaLä)	locat[ivus]	locat[ivus]	Locativ	inessivus	inessivus	-
elatiivi (vain SaLä)	ablat[ivus]	ablat[ivus]	Ablativ	elativus	elativus	-
illatiivi	dat[ivus]	dat[ivus]	Dativ	illativus	illativus	dativ[us]
adessiivi (ei saamejen kategoria)	-	-	-	adessivus	-	-
ablatiivi (ei saamejen kategoria)	-	-	-	ablativus	-	-
allatiivi (ei saamejen kategoria)	-	-	-	allativus	-	-
abessiivi (ei SaP)	privat[ivus]	negat[ivus]	-	defectivus	defectivus	abess[ivus]
komitatiivi (ei SaP)	mediat[ivus] (?)	mediat[ivus] (?)	-	-	instructivus	comit[ativus]
lokatiivi (vain Salt)	-	-	Locativus	-	-	locat[ivus]
vokatiivi (ei saamejen kategoria)	vocat[ivus]	vocat[ivus]	-	-	-	-

Taulukko 5.
Mordvalaiskielet.

Nykykuvaukset	von der Gabelentz (1839), MdE	Ahlquist (1861), MdM	Wiedemann (1865), MdE
nominatiivi	Nominativ	Nominativ	Nominativ
genetiivi	Genitiv	Genitiv	Genitiv
datiivi	Dativ	Dativ	Allativ
partitiivi	Ablativ	Ablativ	Ablativ
inessiivi	Inessiv	Inessiv	Inessiv
elatiivi	Elativ	Elativ	Elativ
illatiivi	Illativ	Illativ	Illativ
latiivi	Allativ	Lativ	-
prolatiivi	Adessiv	Prolativ	Prolativ
komparatiivi	-	Comparativ	-
abessiivi	Caritiv	Caritiv	-
translatiivi	Prädicativ	Prädicativ	Prädicativ
kausatiivi (vain MdM)	-	-	-
temporaali (johdin)	Temporalis	(Temporalis)	-
lokatiivi (ei mordvalais- kielten kategoria)	-	Locativ	-

Taulukko 6.
Mari(laiset kielet).

Nykykuvaukset	Rask (1834: 146), ?	von der Gabelentz (18411842), MaN, MaV	Castrén (1845), MaV	Wiedemann (1847), MaV
nominatiivi	-	Nominativ	nominativus	Nominat[iv]
genetiivi	possessiv[us]	Genitiv	genitivus	Genitiv
akkusatiivi	infinitiv[us]	Accusativ	accusativus	Accusativ
datiivi	allativ[us]	Dativ	dativus	Allativ, Dativ
latiivi	-	(Prädicativ)	illativus	Prädicativ, Factiv
illatiivi	-	(Illativ)	illativus	Illativ
inessiivi	-	(Inessiv)	inessivus	Iness[iv]
modaali	adessiv[us] (?)	-	-	-
komitatiivi	-	-	(comitativus)	-
instrumentaali (postpositio)	instrumentalis	-	instructivus	-
ablatiivi, elatiivi (postpositio)	-	-	ablativus, elativus	-
superlatiivi (postpositio)	-	-	superlativus	-
karitiivi (johdin)	-	-	caritivus	Abessiv
vokatiivi (1. persoonan possessiivisuffiksi)	(vocativus)	-	-	-

Taulukko 7.
Permiläiset kielet.

Nykykuvaukset	Sjögren (1861a [1832]: 233459, Ko)	Rask (1834: 146), Ko, Ud	von der Gabelentz (1841, Ko)	Castrén (1844a, Ko)	Castrén (1844b, Ko)	von der Gabelentz (1845, Ud)	Wiedemann (1847), Ko	Wiedemann (1851, Ud)	Wiedemann (1884, Ko, Ud)
nominatiivi	nominativus	n[avne]f[orm]	nominativ	nominativus	nominativus	nominativus	Nominativ	nominativ	nominativ
akkusatiivi	accusativus	gjenstf[orm]	accusativ	accusativus	accusativus	accusativus	Accusativ	accusativ	(accusativ)
genetiivi	genitivus	ejeff[orm]	genitiv	adessivus	adessivus	adessivus	Genitiv	adessiv, genitiv	adessiv
ablatiivi	possessivus	-	possessiv	ablativus 1	ablativus 1	ablativus 1	Genitiv	ablativ	ablativ
datiivi	dativus	hensynsf[orm]	dativ	dativus	dativus	dativus	Dativ	allativ, dativ	allativ
instrumentaali	instrumentalis	redskabsf[orm]	instrumentalis	instructivus	instructivus	instrumental	(Instrumental)	instrumental	instrumental
komitatiivi (vain Ko)	-	-	-	-	-	-	-	-	comitativ
karitiivi	negativus	-	caritiv	caritivus	caritivus	caritivus	-	abessiv	caritiv
adverbiaali (vain Ud)	-	-	-	-	-	-	-	adverbial	adverbial
preklusiivi (vain Ko murteet)	-	-	-	-	-	-	-	-	präclusiv
konsekutiivi (vain Ko)	-	-	-	secutivus	consecutivus	consecutivus ^a	-	-	consecutiv
inessiivi	locativus	-	inessiv	inessivus	inessivus	inessivus	-	inessiv	inessiv
illatiivi	illativus	-	illativ	illativus	illativus	illativus	-	illativ	illativ
elatiivi	elativus	-	elativ	elativus	elativus	elativus	-	elativ	elativ
transitiivi (vain Ko)	-	-	-	transitivus	prosecutivus	-	-	-	prosecutiv
prolatiivi	secutivus	-	transitiv	transitivus	prosecutivus	transitivus	-	penetrativ	prosecutiv
terminatiivi	-	-	terminativ	terminativus	terminativus	terminativus	-	terminativ	terminativ
approksimatiivi	-	-	-	allativus	allativus	allativus	-	-	approximativ
egressiivi	ablativus	-	ablativ	ablativus 2	ablativus 2	ablativus 2	-	elativ (?)	egressiv
vokatiivi (yksikön 1. persoonan possessiivisuffiksi)	vocativus	udråbsf[orm]	-	-	-	vocativus	-	-	-

Taulukko 8.
Hanti(laiskielet).

Nykykuavukset (Hal)	Castrén (1858), HaE, Hal
nominatiivi	Nominativ
lokatiivi	Locativ
ablatiivi	Ablativ
datiivi-latiivi	Dativ
approksimatiivi	-
translatiivi	-
instruktiivi	Instructiv
komitatiivi	-
abessiivi	Caritiv

Taulukko 9.
Samojedikielet.

Nykykuvaukset	von der Gabelentz (1851), SmN	Castrén (1854)				
		SmN	SmE	SmNg	SmS	SmK
nominatiivi	-	Nominativ	Nominativ	Nominativ	Nominativ	Nominativ
genetiivi	-	Genitiv	Genitiv	Genitiv	Genitiv	Genitiv
akkusatiivi	Accusativ	Accusativ	-	Accusativ	Accusativ	Accusativ
lokatiivi	Inessiv (?)	Locativ	Locativ	Locativ	Locativ-Ablativ	Locativ
ablatiivi (SmNg, SmS elatiivi)	Elativ (?)	Ablativ	Ablativ	Ablativ	-	Ablativ
datiivi (SmE, SmNg latiivi)	Illativ (?)	Dativ	Dativ	Dativ	Dativ	Dativ
prosekutiivi (SmN, SmNg prolatiivi, ei SmE)	-	Prosekutiv	Prosekutiv	Prosekutiv	Prosekutiv	Prosekutiv
komitatiivi	-	-	-	-	-	-
instrumentaali (vain SmS, SmK)	-	-	-	-	Instructiv	Instructiv
karitiivi	-	-	-	-	-	-
translatiivi	-	-	-	-	-	-
koordinatiivi	-	-	-	-	-	-
vokatiivi	-	-	-	-	-	-

Kielistä käytetyt lyhenteet:

HaE	etelähanti
HaI	itähanti
In	inkeroinen
Ka	karjala (varsinaiskarjala, aunuksenkarjala)
Ko	komi
MaN	niittymari
MaV	vuorimari
MdE	ersä
MdM	mokša
Li	liivi
SaI	inarinsaame
SaIt	itäiset saamelaiskielet
SaLä	läntiset saamelaiskielet
SaP	pohjoissaame
SaU	uumajansaame
SmE	enetsi (tundra- ja metsä-)
SmK	kamassi
SmN	nenetsi (tundra- ja metsä-)
SmNg	nganasaani
SmS	selkuppi (etelä-, keski- ja pohjois-)
Su	suomi
Ud	udmurtti
Va	vatja
Ve	vepsä
ViE	eteläviro (võro)
ViP	pohjoisviro